Народна банка Србије

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О ИНФЛАЦИОНИМ ОЧЕКИВАЊИМА

Новембар 2024.

Београд, децембар 2024.

Садржај:

Уводна напомена.....2
Резиме 3
Инфлациона очекивања финансијског сектора 4
Инфлациона очекивања привреде.....5
Инфлациона очекивања становништва.....5

Уводна напомена

Инфлациона очекивања економских субјеката важан су показатељ који се користи у доношењу одлука о мерама монетарне политике у режиму циљања инфлације. Стабилизација инфлационих очекивања и њихово усидравање у оквиру граница дозвољеног одступања од циља мерило су успеха стратегије циљања инфлације и доприносе повећању кредибилитета монетарне политике.

У складу с најбољом међународном праксом, увођењем режима циљања инфлације у јануару 2009. године, Народна банка Србије почела је да прати и анализира и инфлациона очекивања економских субјеката. У поменуте сврхе, као извор података користи се анкета о инфлационим очекивањима, коју од априла 2024. за Народну банку Србије спроводи агенција Нинамедија. Учесници анкете, који су класификовани у четири сектора (финансијски сектор, привреда, синдикати и становништво), изјашњавају се о очекиваном међугодишњем расту цена за годину дана унапред, од марта 2014. о очекиваном међугодишњем расту цена за две године унапред, а од фебруара 2021. и о очекиваном међугодишњем расту цена за три године унапред.

Резиме

Инфлациона очекивања финансијског сектора за годину дана унапред благо су повећана, са 3,75% у октобру на 3,9% у новембарској анкети, при чему су **наставила да се крећу унутар граница циља Народне банке Србије.**

Према резултатима **анкете агенције Блумберг, инфлациона очекивања су у децембарској анкети остала на непромењеном нивоу у односу на претходну анкету и износе 3,5%**. Очекивана инфлација израчуната преко **композитне мере инфлационих очекивања**[1] **благо је порасла и у новембру је износила 3,65% (октобар 3,55%)**.

Краткорочна инфлациона очекивања привредника благо су повећана у новембру, на ниво од 4,6% (у октобру 4,0%), што представља просек око кога се крећу у последњих неколико месеци.

Очекивања финансијског сектора за **две и три године унапред** порасла су на ниво од 3,5% за оба периода, док су у октобарској анкети износила 3,2% и 3,0%, респективно, **уз наставак кретања унутар граница циља Народне банке Србије**. Средњорочна инфлациона очекивања привреде за две и три године унапред повећана су са 4,0% у октобру на 5,0% у новембру за оба периода и на тај начин су се нашла благо изнад краткорочних очекивања.

Уобичајено виша у односу на очекивања осталих сектора, **инфлациона очекивања становништва** за **сва три периода** (годину, две и три године унапред) остала су непромењена у односу на октобарску анкету. Очекивања становништва за **годину дана унапред** износе 15% четврти месец заредом, док се очекивања за **две и три године унапред** налазе на нивоу од 10,0%, што је вредност коју бележе више од годину дана.

Резултати квалитативно исказане анкете указују на то да становништво очекује да ће инфлација у наредних дванаест месеци бити нижа од перципиране инфлације у претходној години дана.

[1] Израчунава се пондерисањем појединачних одговора према критеријуму учешћа у укупној активи анкетираних финансијских институција. Свакој институцији која учествује у обе анкете приписује се аритметичка средина одговора из анкета Нинамедије и Блумберга за тај месец. На тај начин се банкама с већим тржишним учешћем даје већи утицај на агрегирани резултат.

Инфлациона очекивања финансијског сектора

Према резултатима **анкете агенције Нинамедија, краткорочна инфлациона очекивања представника финансијског сектора** благо су повећана, са 3,75% у октобру на 3,9% у новембарској анкети, док су **према резултатима анкете агенције Блумберг у децембру износила 3,5%, што представља непромењен ниво у односу на новембар.** Детаљнија анализа структуре појединачних одговора показује да готово све финансијске институције које су учествовале у анкети очекују да ће се инфлација за годину дана унапред налазити унутар граница циља Народне банке Србије.

Вредност композитне мере очекивања за новембар (која комбинује одговоре финансијских институција које учествују у анкети агенција Блумберг и Нинамедија) износи 3,65% (Графикон 1), чиме се нашла благо изнад вредности из октобра (3,55%).

Графикон 1. **Композитна мера инфлационих очекивања финансијског сектора**

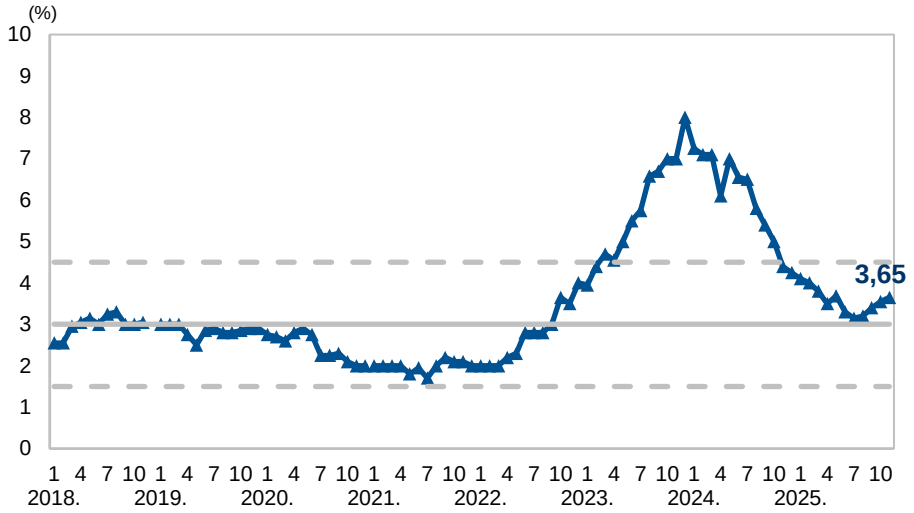

Извор: НБС, Нинамедија и Блумберг.

Инфлациона очекивања представника финансијског сектора за две и три године унапред благо су порасла и у новембарској анкети износе 3,5% за оба периода, док су у октобру износила 3,2% и 3,0%, респективно, уз наставак кретања у границама циља Народне банке Србије.

Графикон 2. **Кретање инфлационих очекивања финансијског сектора и привреде за једну и две године унапред**

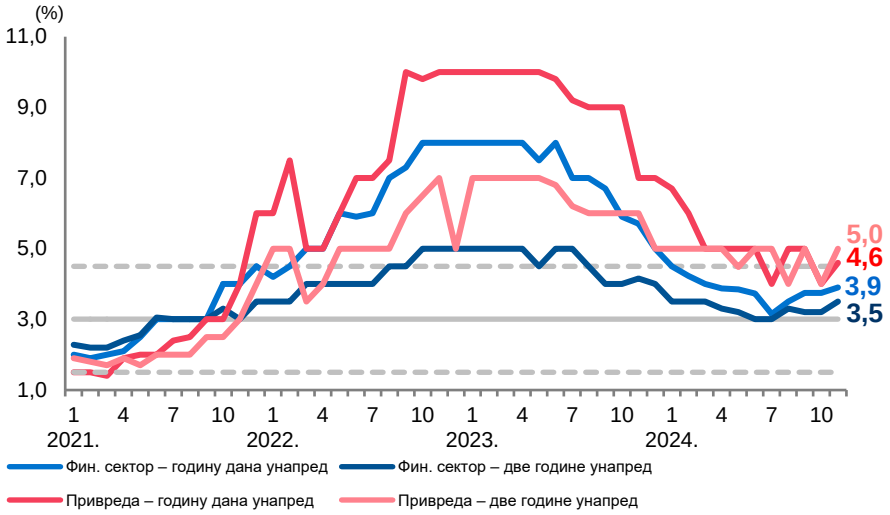

Извор: НБС, Нинамедија.

Инфлациона очекивања привреде

Краткорочна инфлациона очекивања благо су повећана – са 4,0% у октобру на 4,6% у новембарској анкети, што представља просек око кога се крећу у последњих неколико месеци. Када је реч о **средњорочним очекивањима**, она су у новембру такође порасла, на ниво од 5,0% за **две и три године унапред**, и на тај начин су се нашла благо изнад краткорочних очекивања.

Анализа кретања „улазних" и „излазних" цена за наредна три месеца (Графикон 3) указује на пад удела оних који очекују раст цене инпута са 43% у октобру на 39% у новембру, док учешће привредника који очекују раст цена готових производа и услуга износи 64% у новембарској анкети и бележи знатан раст.

На дуги рок (наредних дванаест месеци), привредници су задржали слична очекивања поводом кретања „улазних" и „излазних" цена, при чему у просеку око две трећине очекује њихов раст (Графикон 4).

Преовлађујући став привредника је да су **пословни услови у последња три месеца** остали непромењени (89% привредника има овакав став), а већина њих (око 72%) сматра да се неће променити ни у наредних дванаест месеци.

Графикон 3. **Очекивања сектора привреде у погледу кретања цена инпута и цена готових производа у наредна три месеца**

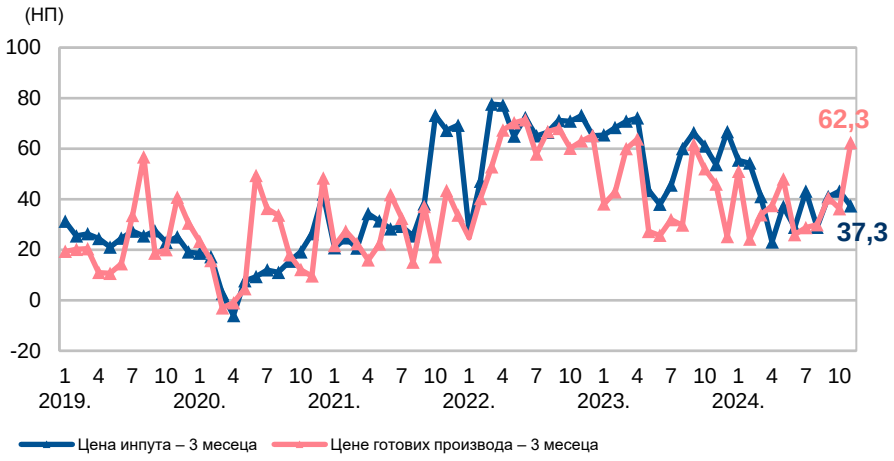

* Вредност нето процента изнад нуле указује на раст, а испод нуле на пад.
Извор: Нинамедија.

Графикон 4. **Очекивања сектора привреде у погледу кретања цена инпута и цена готових производа у наредних 12 месеци**

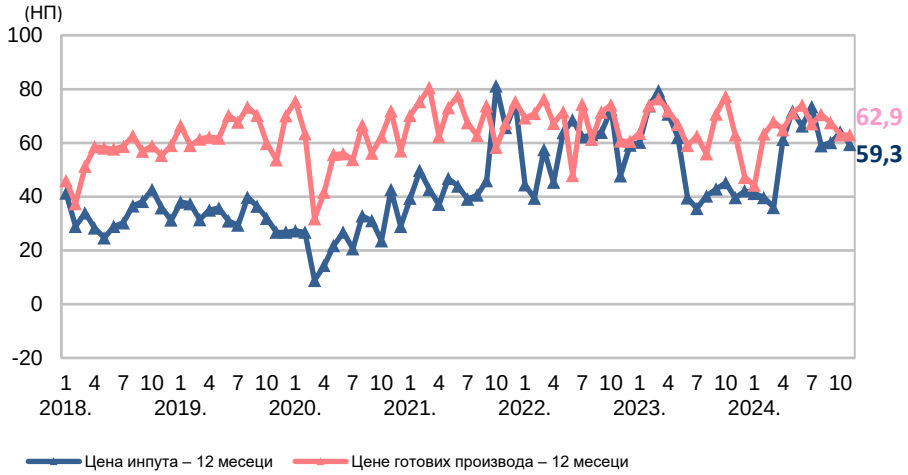

* Вредност нето процента изнад нуле указује на раст, а испод нуле на пад.
Извор: Нинамедија.

Удео привредника који очекују раст сопствене производње/промета у наредна три месеца смањен је у односу на претходну анкету и износи 34% (октобар 44%), док је за дванаест месеци унапред њихов удео смањен на ниво од 40%, при чему је преовлађујући став привредника да до промене цена неће доћи (око 56%).

Инфлациона очекивања становништва

Према резултатима анкете агенције Нинамедија, квантитативно изражена очекивања становништва за годину дана унапред у новембарској анкети остала су непромењена четврти месец заредом и износе 15,0%. И средњорочна очекивања су остала непромењена у односу на претходни месец и износе 10,0% за **две и три године унапред**.

Графикон 5. **Дистрибуција испитаника сектора становништва према перципираном и очекиваном расту**

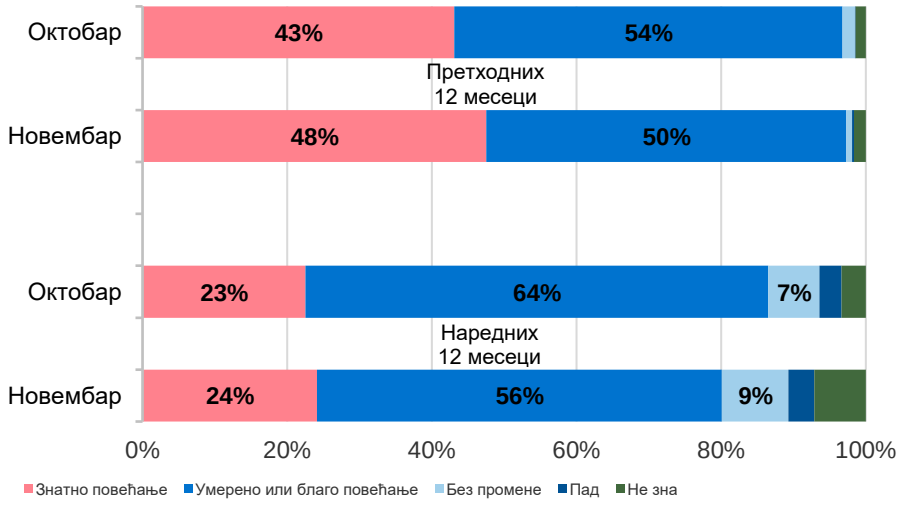

Према квалитативним резултатима анкете (Графикон 5), удео испитаника који сматра да су знатно повећане цена **у протеклој години дана** благо је повећан у новембру у односу на претходни месец и износи 48%, уз удео од 50% оних који сматрају да су у протеклом периоду цене умерено или благо повећане. Није било битнијих измена када су у питању **очекивања становништва за наредних дванаест месеци** – удео оних који очекују знатни раст цена наставио је вишемесечно стабилно кретање, у просеку око нивоа од 20%, **док највећи део становништва очекује умерен или благ раст цена (56% у новембру).**

Континуирано већи индекс перципиране инфлације од индекса очекиване инфлације (Графикон 6) имплицира да **становништво очекује да ће инфлација у наредних дванаест месеци бити нижа од инфлације у претходној години дана.**[2]

[2] Поменути индекс добија се као разлика између пондерисаног учешћа испитаника који мисле да су цене биле више него благо повећане и оних који мисле да су цене остале исте или пале. За детаље видети Осврт 2 у Извештају о инфлацији – фебруар 2016.
(https://www.nbs.rs/export/sites/NBS_site/documents/publikacije/ioi/izvestaji/ioi_02_2016.pdf).

Графикон 6. **Перципирана и очекивана инфлација становништва (у индексним поенима)**

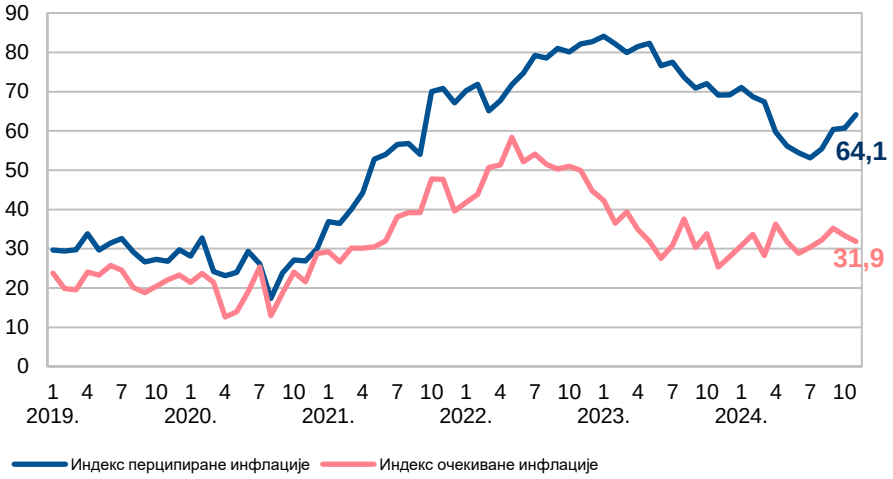

Извор: Нинамедија и прерачун НБС.